

V té příčině dlužno spolehlivým způsobem důkladněji zjistiti a uvážití veškeré osobní poměry obžalovaného, jakož i okolnosti, čin provázející, a na základě jich řešiti otázku se zřetelem k povaze trestného činu a k mravní povaze obžalovaného, jakož i ze způsobu jeho života před činem a po činu, najmě zabývati se dřívějším způsobem obchodování obžalovaného, objasněním jeho schodku a tou okolností, zda plní nyní řádně svoje povinnosti.

Čís. 1676.

Výrok porotců není nejasným ani sám sobě neodporuje, přisvědčeno-li k úmyslu poškozovacímu (§§y 197, 199 a) tr. zák.), popřeno však vzejití škody.

S hlediska §u 199 a) tr. zák. je lhostejno, zda jsou či nejsou splněny předpoklady, za nichž straně dle procesního a exekučního řádu může býti přísaha uložena.

(Rozh. ze dne 16. června 1924, Zm II 112/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Mor. Ostravě ze dne 10. prosince 1923, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ů 197, 199 písm. a) tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody §u 344 čís. 6 a 10 písm. a) tr. ř. Pokud opírá tento důvod o vadnost výroku porotců, jest na zcestí, ježto se hmotněprávní zmatek čís. 10 vztahuje výhradně k rozhodnutí soudního dvoru. Než i jinak jest stížnost bezdůvodnou. Kromě jiných otázek, k nimž porotci odpověděli vesměs záporně, byla dána I. otázka hlavní, zda jest František P. vinen, že 3. března 1922 v exekuční věci, vedené proti němu berním úřadem v Č. ve vlastní věci před okresním soudem v Č. vykonal křivou přísahu vyjevovací, zamlčev pravý stav svého jmění, kterýmžto lstivým jednáním měl vymáhající věřitel, finanční erár, utrpěti na svém majetku újmu přes 2.000 Kč a skutečně také utrpěl. Porotci odpověděli k otázce 12 hlasy: »ano, avšak s obmezením, že škody finančnímu eráru nezpůsobil.« Stížnost vytýká, že výrok porotců jest nejasným (a nesrozumitelným) a sám sobě odporuje, ježto jest jím jednak přisvědčeno k úmyslu poškozovacímu, jednak popřeno vzejití škody, ač byl prý skutek úplně skončen. Výtka neobstojí. Výrok porotců nepřipouští ani nejmenší pochybnosti o tom, jaké bylo pravé mínění porotců o předmětu otázky. Způsobem zcela jasným a jakýkoliv jinaký výklad naprosto vylučujícím vyslovili porotci, že sice obžalovaný jednal v úmyslu, poškoditi erár o více než 2.000 Kč, že však přes tento úmysl zamýšlená jím škoda z křivé přísahy nenastala. Ve výroku není ani rozporu. Nejsou jím zjištěny různé okolnosti, jež logicky vedle sebe obstáti nemohou; není jím k některé okolnosti přisvědčeno a táž okolnost zároveň popřena. Popřena je toliko skutečnost, že škoda vznikla, při-

svědčeno je toliko k jiné skutečnosti, totiž, že úmysl obžalovaného nesl se ku škodě a projevil se křivou přísahou. Mezi těmito skutečnostmi není takové logické spojitosti, že by jedna bez druhé tu býti nemohla, ježto činnost, nesoucí se dle úmyslu pachatelova k určitému škodnému účinku, může se minouti s výsledkem pro okolnosti, ležící mimo vůli pachatelovu a rušící příčinnou působivost jeho jednání proti jeho vůli. Uvažuje-li stížnost v dalších vývodech o tom, z jakých předpokladů dospěli porotci k tomu, by k otázce odpověděli tak, jak se stalo, vybočuje — jelikož předpoklady porotců nedošly v odpovědi projevu — z rozsahu výroku porotců, který jest výhradním podkladem pro posuzování jeho formální bezvadnosti, takže netřeba těmito vývody se zabývat. Napadený rozsudek uvádí sice v nálezů celý doslov první hlavní otázky, zbývající po vynechání úvodní věty — »jest František P. vinný« — a konečně věty porotci popřené — »a skutečně také utrpěl«, — avšak shledává ve skutku, takto vymezeném, toliko zločin podvodu podle §§ 197, 199 a) tr. zák. a vyměřuje trest dle § 204 tr. zák. za použití § 338 tr. ř. těžkým žalářem v trvání 5 měsíců, zostřeným jedním postem měsíčně. Dle ustanovení § 338 tr. ř., v němž jest mimořádné právo zmírňovací upraveno toliko pro trestní sazby, k nimž se obdobná ustanovení trestního zákonníka nevztahují, nelze snížit trest pod jeden rok. Patrně tedy soud nepoužil § 338 tr. ř., nýbrž § 54 tr. zák. (srov. obrát rozhodovacích důvodů »pro převahu okolností polehčujících«), a vzal za podklad pro výměru trestu nikoliv trestní sazbu § 203 tr. zák., nýbrž sazbu § 202 tr. zák. Rovněž neuvádí soud při označení zločinu podvodu ani § 203 tr. zák., ani (v obžalobě dovolávaného) § 200 tr. zák. a v úvahách o výměře trestu nezmiňuje se o tom, že obžalovanému přitěžovala výše zamýšlené škody. Proto jest zřejmo, že soud nechal okolnost, výrokem porotců zjištěnou, že listivým jednáním — vykonáním křivé přísahy — měl finanční erár na svém majetku utrpěti škodu, 2.000 Kč převyšující, třebas ji v nálezů uvádí, při právním hodnocení a trestání skutku naprosto nepovšimnutu, ježto by jinak byl musel podřaditi skutek též pod ustanovení §§ 200, 203 tr. zák. a vyměřiti trest dle trestní sazby § 203 tr. zák., dle něhož tresce se pachatel — převyšuje-li peníz nebo hodnota toho, k čemu pachatelův úmysl směřoval, 2.000 Kč, těžkým žalářem od 5 do 10 let, takže ani za použití § 338 tr. ř. nemohl se trest snížit pod jeden rok. Výrok porotců a porotního soudního dvoru, že úmysl stěžovatelův směřoval ku škodě finančního eráru na majetku, 2.000 Kč převyšující, neměl tedy vlivu ani na kvalifikaci činu, ani na výměru trestu.

S hlediska zločinu podle §§ 197, 199 a) tr. zák., jímž byl stěžovatel uznán vinným a pro nějž výhradně byl potrestán, nezáleží vůbec na tom, zda směřoval úmysl obžalovaného k poškození finančního eráru na majetku, k hmotné škodě státu, a lze proto ponechat stranou vývody stížnosti, že křivá přísaha obžalovaného byla naprosto nezpůsobilým prostředkem k způsobení takové hmotné škody. Neboť § 197 tr. zák. chrání proti podvodnému jednání vedle majetku též jiná práva číkoliv, a takovým právem, v § 197 tr. zák. chráněným, jest obzvláště i nárok státu, by se při vykonávání soudnictví dozvěděl svými orgány, vykonávajícími soudnictví, pravdy (Sb. n. s. č. 975). Právo to přísluší

státu též zejména vůči osobám, které vyslychá soud ve vlastní věci jejich pod přísahou; zavazuje se taková osoba v přísaze výslovně k udání pravdy. Na tomto právu doznává stát nutně újmy jednáním, přičicím se ustanovení §u 199 písm. a) tr. zák. Ochrana práva trestním zákonem a trestnost pachatelova za úmyslné jeho porušení nezávisí na tom, zda jsou či nejsou tu předpoklady, za nichž straně dle procesního a exekučního řádu může býti přísaha uložena (výpověď pod přísahou na ní žádaná). Zda tu jsou předpoklady pro uložení přísahy, o tom rozhoduje soud, nikoliv strana, tím dotčená. Má-li strana za to, že ony předpoklady tu nejsou, nechť se domáhá nápravy stížností na soud vyšší stolic, pokud to přípustno. Nečiní-li tak, nedojde-li k úspěchu nebo nepřipouští-li zákon stížnost a je-li straně takto právoplatně uloženo, by přísahu vykonala (pod přísahou vypovídala), jest se jí podřaditi soudnímu příkazu nebo snášeti následky neposlušnosti, a, rozhodne-li se k vykonání přísahy, zdržeti se všeho, co porušuje ono právo státu a tím i předpisy trestního zákona. Nelzeť nad rozhodnutí soudů stavěti úsudek stran a připustiti, by straně bylo volno, by pro skutečné nebo domnělé porušení předpisů formálního práva (procesního, exekučního) soudem sama porušila předpisy hmotného práva trestního. Proto nezáleží na tom, že bylo vyjevovací řízení zavedeno, aniž tu byly předpoklady §u 47 ex. ř., kdyžť usnesení okresního soudu, jímž bylo stěžovateli uloženo, by předložil seznam o jmění a potvrdil jeho správnost přísahou, vešlo v moc práva, jelikož si obžalovaný do něho nestěžoval a tím podrobil se příkazu exekučního soudu.

Čís. 1677.

Jde o zločin podle §u 199 d) tr. zák., nikoliv o přestupek §u 320 f) tr. zák., padělal-li exekuční orgán stvrzenku poštovního úřadu o zaslání peněz a předložil ji soudu, by zakryl ztrátu peněz.

(Rozh. ze dne 20. června 1924, Zm I 282/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 15. března 1924, jímž obžalovaný uznán vinným místo zločinem podvodu podle §§ů 197, 199 písm. d) tr. zák. pouze přestupkem podle §u 320 písm. f) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a uložil nalézacímu soudu, by věc v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Proti rozsudkovému výroku, jímž jednání obžalovaného, stíhané veřejnou obžalobou jako zločin podvodu ve smyslu §§ů 197, 199 d) tr. zák., podřaděno bylo jen skutkové podstatě přestupku podle §u 320 f) tr. zák., uplatňuje zmateční stížnost důvody zmatečnosti čís. 5, 9 a) §u 281 tr. ř. Výtka zmatku čís. 5 je zřejmě neodůvodněna. Zmateční stížnost namítá, že rozsudkový výrok je sám s sebou v rozporu, ježto neshledává v jednání obžalovaného úmyslu podvodného, ač prý sám